

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 9 oktober 2023
Onderwerp: Ondersteunen energicoöperatie

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Door netcongestie zijn de mogelijkheden om energie op te wekken verkleind. Grootverbruikersaansluitingen worden niet meer gerealiseerd en kleinverbruikersaansluitingen zijn niet interessant voor commerciële partijen door het gebrek aan omvang van de mogelijke zonnecentrale. Om te voldoen aan het RES 1.0 bod moeten toch zonnedaken gerealiseerd worden. Een vehikel dat hierbij helpt is een energicoöperatie. Naast privépersonen en ondernemers op eigen of aanpalend dak, ontwikkelen zij wel kleinverbruikersaansluitingen. Daarnaast heeft een energicoöperatie ook een maatschappelijke return on investment.

Om onder koepelorganisatie REScoop Limburg (onafhankelijke alliantie van energicoöperaties) te kunnen opereren moet een energicoöperatie gestoeld zijn op de 7 coöperatieve principes. Dit zijn:

1. **Open en vrijwillig** - iedereen kan lid worden
2. **Democratisch** - leden hebben controle via ALV
3. **Economische participatie** - men kan investeren via de energicoöperatie
4. **Maatschappelijke betrokkenheid** - opbrengsten vloeien terug naar de omgeving
5. **Autonoom en onafhankelijk** - de energicoöperatie is van de leden
6. **Onderwijs en vorming** - de energicoöperatie ondersteunt kennisvorming en -deling
7. **Samenwerking** - met inwoners, gemeente, dak bezitters en andere energicoöperaties

Binnen onze gemeente (en gemeente Gulpen-Wittem) hebben inwoners zich verenigd achter de oprichting van Energiecoöperatie Geuldal. Zij hebben reeds een zevenhoofdig vrijwilligersbestuur geformeerd en statuten laten opstellen. Hierbinnen wordt hun gedachtengoed nader toegelicht. De belangrijkste punten die het investeren van maatschappelijk geld wenselijk maken zijn:

- het stimuleren van het gebruik van duurzame, lokaal opgewekte energie in de gemeenten Valkenburg aan de Geul en Gulpen-Wittem;
- het leveren van een bijdrage aan de lokale energietransitie en het vergroten van duurzaamheidsbewustzijn binnen de lokale gemeenschap in het algemeen en de samenwerking tussen leden in het bijzonder;
- de gerealiseerde opbrengsten tevens ten goede laten komen aan minder draagkrachtigen en tevens te investeren in energiecoaches die kunnen adviseren over de mogelijkheden om energie te besparen;

Specifieke invulling van de bovengenoemde doelen moet door de ALV gebeuren. Aangezien de oprichtingsvergadering nog dient te geschieden heeft nog geen verdere concretisering plaatsgevonden. De Eerste Maastrichtse Energie Coöperatie (EMEC,) die Energiecoöperatie Geuldal bijstaat met raad en daad, zorgt bijvoorbeeld dat bij iedere zonnecentrale een aantal panelen geschonken worden aan huishoudens die dit zelf niet kunnen bekostigen. Voor een algemene beschrijving van alle werkzaamheden van de energicoöperatie wordt u verwezen naar de statuten in de bijlage van deze raadsnota.

Voorgesteld wordt om Energiecoöperatie Geuldal financieel te steunen, totdat zij hun eigen kosten kunnen dekken uit gerealiseerde projecten. Zo kan ervoor gezorgd worden dat de energiecoöperatie de opstartkosten kan dekken en de aanloopkosten naar de eerste zonnecentrales kan bekostigen. Door dit te doen komt de investering zo snel mogelijk ten goede aan de minder draagkrachtigen binnen onze gemeente. Financiële ondersteuning van gemeenten aan energiecoöperaties gebeurt vaker, dit is iets dat de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland in haar publicaties aanraadt om de lokale kansen zoveel mogelijk te verzilveren. Ook in Limburg gebeurt dit vaker. Recentelijk heeft gemeente Beekdaalen in 2022 subsidie verstrekt aan een energiecoöperatie binnen haar gemeentegrenzen.

Wij adviseren u:

- Energiecoöperatie Geuldal samen met de gemeente Gulpen-Wittem financieel te ondersteunen om een samenwerkingspartner te hebben om aan het RES 1.0 bod te werken.
- Om €40.000,- vrij te maken uit de reserve duurzaamheid voor deze ondersteuning;
- Een subsidieregeling te laten optuigen voor een pilotproject Energiecoöperatie in samenwerking met gemeente Gulpen-Wittem;

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

De afkondiging van netcongestie door TenneT en Enexis heeft verstrekende gevolgen. Nieuwe grootverbruikersaansluitingen zijn de komende 5 tot 10 jaar niet realiseerbaar in Zuid Limburg. Onder andere voor de energietransitie heeft dit grote impact. Het realiseren van opwek door middel van zonnepanelen kan enkel gebeuren op bestaande grootverbruikersaansluitingen met teruglevercontract, op kleinverbruikersaansluitingen of zonder aansluiting op het elektriciteitsnet. Dit laatst kan enkel geschieden wanneer de volledige opwek van een zonnecentrale gebruikt kan worden door een aanpalende gebruiker van stroom. Netcongestie heeft hiermee de mogelijkheden voor het ontwikkelen van zonnecentrales ontzettend beperkt. Nieuwe vehikels voor ontwikkeling hiervan zijn nodig. Een energiecoöperatie is zo'n vehikel.

3. Relatie met bestaand beleid

Dit voorstel raakt aan het volgende bestaande beleid:

- RES 1.0
- Burgerkrachtbeleid (in ontwikkeling)

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Oprichten van een energiecoöperatie in gemeenten Valkenburg aan de Geul en Gulpen-Wittem te ondersteunen om de in RES 1.0 gestelde doelen voor opwek van zonne-energie te kunnen behalen.

Alternatief: Geen coöperatie binnen de gemeentegrenzen, waardoor kleinverbruikersaansluitingen niet of nauwelijks ontwikkeld worden tot maximale potentie. Hiermee wordt het actief inzetten op ontwikkeling van zonneparken sterk bemoeilijkt.

5. Samenwerking

- Gemeente Gulpen-Wittem
- Energiecoöperatie Geuldal

6. Aanbestedingen

Subsidieregeling op tuigen in samenwerking met Gulpen-Wittem voor pilot Energiecoöperatie om precedentschepping te voorkomen. Aanbesteding is niet nodig.

7. Duurzaamheid

Dit voorstel raakt aan de volgende SDG's:

- SDG 1 - Geen armoede
- SDG 7 - Betaalbare en duurzame energie
- SDG 10 - Ongelijkheid verminderen
- SDG 11 - Duurzame steden en gemeenschappen
- SDG 12 - Verantwoorde consumptie en productie
- SDG 13 - Klimaatactie
- SDG 17 - Partnerschap om doelstellingen te bereiken

8. Financiën

De Eerste Maastrichtse Energie Coöperatie (EMEC) en REScoop Limburg (onafhankelijke alliantie van energiecoöperaties) hebben kostenramingen gemaakt van de opstart van een energiecoöperatie. Deze komen met elkaar overeen. In het eerste jaar betreft de financieringsbehoefte +/- €20.000,- waarna deze bij het genereren van kasstromen binnen vier jaar teruggebracht wordt naar €0,-. Doordat de financiering in samenwerking met de gemeente Gulpen-Wittem plaatsvindt is het maximale benodigde bedrag voor financiering €40.000,- voor Valkenburg aan de Geul.

9. Communicatie

De energiecoöperatie verzorgt eigen teksten voor communicatie en tuigt eigen kanalen op. Zij maken gebruik van nieuwsbrieven en een eigen website. Aangeleverde teksten kunnen door de gemeente wel verspreid worden via de geëigende kanalen. Daarnaast kan de gemeente helpen bij het zoeken van daken waar de energiecoöperatie zonnecentrales kan ontwikkelen. Dit kan op gebouwen in bezit van de gemeente of door het netwerk van de gemeente in te zetten om dak eigenaren met de energiecoöperatie bekend te maken.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u:

- Energiecoöperatie Geuldal in samenwerking met de gemeente Gulpen-Wittem financieel te ondersteunen om een samenwerkingspartner te hebben om aan het RES 1.0 bod te werken.
- Om €40.000,- vrij te maken uit de reserve duurzaamheid voor deze ondersteuning;
- Een subsidieregeling te laten optuigen voor een pilotproject Energiecoöperatie in samenwerking met gemeente Gulpen-Wittem;

11. Bijlagen

1. Statuten EC Geuldal

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 5 september 2023;

Gehoord de raadscommissie Fysiek Domein de dato 19 september 2023;

B e s l u i t :

- Energiecoöperatie Geuldal in samenwerking met de gemeente Gulpen-Wittem financieel te ondersteunen om een samenwerkingspartner te hebben om aan het RES 1.0 bod te werken.
- Om € 40.000,00 vrij te maken uit de reserve duurzaamheid voor deze ondersteuning.
- Een subsidieregeling te laten optuigen voor een pilotproject Energiecoöperatie in samenwerking met gemeente Gulpen-Wittem.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van (*datum volledig invullen*).

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter